

QUÈ CAL SABER?

MODELARI I MODELITZAR

Procurem no confondre els mots *modelar* i *modelitzar*, malgrat que tots dos estan relacionats amb el terme *model* i que, a primer cop d'ull, poden semblar equivalents. Com veurem, tenen significats ben diferents. Vegem-ne les definicions del diccionari normatiu (DIEC);¹ tingueu present, però, que no en reproduïm totes les accepcions, sinó només les més generals.

modelar 1. *v. tr.* Afaiçonar en argila, en cera o en un altre material (un **model** a executar en marbre, en bronze, etc.). 2. *v. tr.* Conformar a un **model**. *Modelava la ment d'aquells infants.*

modelitzar *v. tr.* Elaborar un **model** que representi o descrigui adequadament (un fenomen, un objecte o un procés de la realitat).

Simplificant-ho molt, podem dir que *modelar* és fer alguna cosa a partir d'un **model** i *modelitzar* és fer un **model** a partir d'alguna cosa.

Per tant, podem **modelar** la reproducció de l'esquelet d'un dinosaure (és a dir, l'esquelet servirà de **model** per a la nostra rèplica) o podem **modelar** una hipòtesi d'acord amb un paradigma científic o una teoria més general, que ens serveix de **model** de referència per a la nostra hipòtesi. També podem utilitzar aquest verb en frases com *L'erosió modela el paisatge*. En definitiva, sempre que adaptem, creem, etc., quelcom a partir d'un **model**, o li donem forma, estem **modelant**.

En canvi, si, basant-nos en unes dades obtingudes de l'experimentació o l'observació creem un **model**, aleshores **modelitzem**, com quan establim un **model** de comportament ecològic, meteorològic, evolutiu, etc., a partir d'uns resultats concrets. En aquest cas, creem un **model** a partir d'un esdeveniment, i aquest **model** després ens pot servir per a explicar fenòmens relacionats o més generals.

Noteu que el substantiu derivat de *modelitzar* és *modelització*, i el derivat de *modelar* és, generalment, *modelatge* (*modelat* es fa servir en l'àmbit de la geologia, amb el significat de «conjunt de formes d'un terreny que caracteritzen un sistema d'erosió»): *una modelització informàtica, un modelatge en argila d'un fòssil, un modelat causat per l'erosió*. De tot el que hem dit també es desprèn que no és el mateix *modelable* i *modelitzable*.

1. INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, *Diccionari de la llengua catalana* (en línia), 2a ed., Barcelona, IEC, 2007 (actual. 2020).